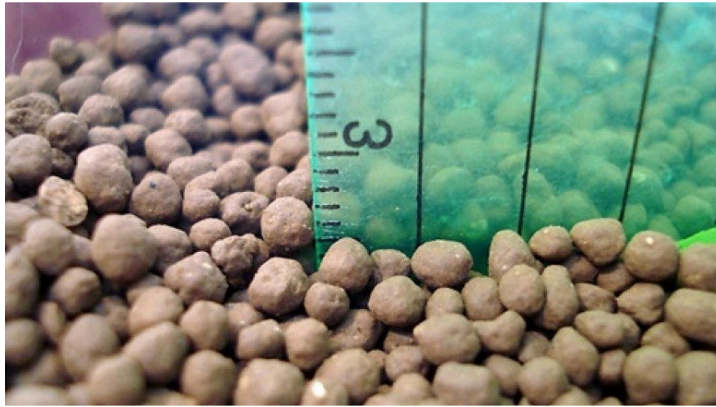

ข่าวจากหนังสือพิมพ์ คมชัดลึก ฉบับวันจันทร์ที่ 12 ธันวาคม พ.ศ.2559

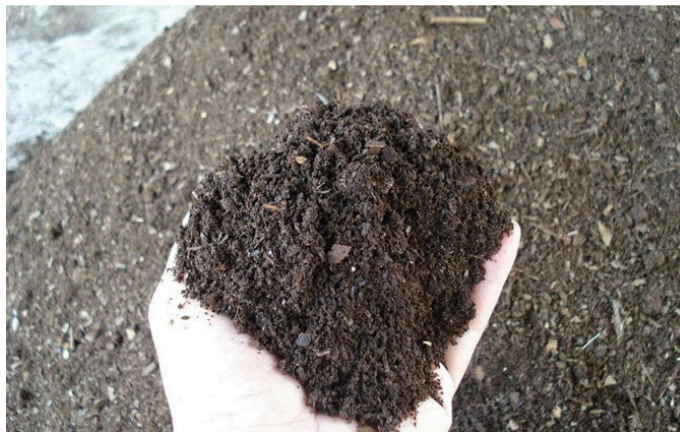
ถกกันเรื่องใช้ปุ๋ย (2)

โดย - รศ.ดร.พีรเดช ทองอำไพ

มีข้อมูลที่น่าสนใจเกี่ยวกับธาตุอาหารในข้าว ซึ่งหากทำความเข้าใจให้ดีแล้ว ก็น่าจะช่วยให้การพิจารณาเรื่องการใช้ปุ๋ยกับนาข้าว เป็นไปได้เหมาะสมมากขึ้น อย่างแรกคือในข้าวเปลือกที่เราเก็บเกี่ยวออกไปจากนา 1 ตัน พบว่ามีปริมาณไนโตรเจนติดออกไปด้วย 20 กิโลกรัม มีฟอสฟอรัสติดออกไป 5 กิโลกรัม และมีโพแทสเซียมออกไปด้วย 20 กิโลกรัม

ข้อมูลนี้มีความหมายอะไรบ้าง อย่างแรกเลยก็คือทุกครั้งที่มีการเก็บเกี่ยวข้าวเปลือกออกไปจากนาข้าว ก็จะเป็นการเอาธาตุอาหารในดินติดออกไปด้วย ดังนั้น เพื่อให้ดินยังคงความสมบูรณ์เหมือนเดิม ก็หมายความว่าอย่างน้อยที่สุด เราต้องใส่ธาตุอาหารดังกล่าวคืนลงไปไนดินในปริมาณที่ไม่น้อยไปกว่าที่สูญเสียไปกับผลผลิต

อย่างที่สองที่ได้รับทราบจากข้อมูลนี้ก็คือ ปริมาณธาตุอาหารที่สูญเสียออกไปนั้น มีไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับชนิดของธาตุอาหาร และธาตุอาหารที่สูญเสียไปมากในการเก็บเกี่ยวแต่ละครั้งก็คือไนโตรเจนและโพแทสเซียม จึงควรต้องให้ความสำคัญกับธาตุทั้งสองตัวนี้อย่างมาก ปุ๋ยที่ให้จึงไม่ควรเป็นปุ๋ยที่มีธาตุอาหารทั้งสามตัวในปริมาณที่เท่ากัน เพราะว่าต้นข้าวต้องการธาตุอาหารทั้งสามชนิดนี้ไม่เท่ากัน

นอกจากธาตุอาหารในดินจะสูญเสียไปโดยการติดไปกับผลผลิตที่เก็บเกี่ยวออกไปแล้ว ในการปลูกข้าวแต่ละครั้งก็ยังมีส่วนที่เหลือทิ้งอีกคือ ฟางข้าว มีการวิเคราะห์ปริมาณธาตุอาหารในฟางข้าว พบว่าฟางข้าวมีปริมาณไนโตรเจนประมาณ 0.6% ฟอสฟอรัส อีก 0.08% และที่มีมากคือโพแทสเซียม ซึ่งมีสูงถึง 1.74%

ฟางข้าวเหล่านี้ หากปล่อยทิ้งไว้ในแปลงก็จะสามารถให้ธาตุอาหารที่คงค้างอยู่ในฟางข้าว กลับคืนลงไปในดินได้ ซึ่งก็ประมาณว่าในแต่ละปีน่าจะมีฟางข้าวไม่น้อยกว่า 24 ตัน หากคำนวณเป็นปริมาณธาตุอาหารแล้ว ก็จะได้จำนวนมหาศาล แต่หากมีการเผาฟาง ก็เท่ากับว่าเราเผาธาตุอาหารอย่างไนโตรเจนทิ้งไปไร่ละประมาณ 7 กิโลกรัม

นั่นคือที่มาของการรณรงค์ไม่ให้มีการเผาฟาง เพราะจะทำลายธาตุอาหาร ที่ไม่ควรจะสูญเสียไปโดยเปล่าประโยชน์

สิ่งที่น่าคิดอีกประการหนึ่งก็คือการใช้ปุ๋ยเข้าไปทดแทนธาตุอาหารที่สูญเสียไปจากดิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระแสการรณรงค์เรื่องเกษตรอินทรีย์ ความจริงเกษตรอินทรีย์เป็นสิ่งที่ดี ทำให้ได้ผลผลิตที่ไม่เป็นอันตรายต่อผู้ที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นเกษตรกรเอง ผู้บริโภค หรือแม้กระทั่งสิ่งแวดล้อม แต่ว่าเกษตรอินทรีย์นั้นครอบคลุมถึงเรื่องการใช้ปุ๋ย โดยมีข้อจำกัดว่าไม่สามารถใช้ปุ๋ยเคมีในการผลิตเกษตรอินทรีย์ได้

เรื่องนี้เป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องทำความเข้าใจให้ชัดเจน เพราะว่าความเข้าใจเรื่องปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยเคมีนั้น ยังคลาดเคลื่อนพอสมควร อย่างแรกที่ต้องเข้าใจก็คือ ปุ๋ยอินทรีย์มีหน้าที่ปรับสภาพทางกายภาพของดินเป็นหลัก แต่ไม่ได้มีหน้าที่ในการให้ธาตุอาหารแก่พืช เพราะว่าเมื่อวิเคราะห์ปริมาณธาตุอาหารจำเป็นคือไนโตรเจน ฟอสฟอรัส และโพแทสเซียมในปุ๋ยอินทรีย์ที่ได้มาจากวัตถุดิบชนิดต่างๆ แล้ว ส่วนใหญ่มีธาตุไนโตรเจนอยู่ประมาณ 1-2% ฟอสฟอรัสต่ำกว่า 0.5% และโพแทสเซียมต่ำกว่า 1%

หมายความว่าหากต้องการธาตุอาหารจากปุ๋ยอินทรีย์เพื่อมาทดแทนธาตุอาหารที่สูญเสียไปอย่างที่กำลังกล่าวไว้ตอนต้น ก็จะเป็นต้องใช้ปุ๋ยอินทรีย์เป็นจำนวนมากมาย จึงจะเพียงพอ ซึ่งเมื่อคำนึงถึงความเป็นไปได้แล้ว ค่อนข้างน้อยมาก เรื่องนี้คงต้องถกเถียงกันอีกนาน ไว้คราวผมจะมาพูดประเด็นนี้ต่อครับ!